

Lapin Vapaa-ajankalastajat ry

Jorma Kaaretkoski, pj.
Ivalontie 2057
99660 KERSILÖ

Puh. 040-5696488

Kuulemistilaisuus ja seminaari

Pello 27.-28.8.2009

VAELLUSKALAKOKONAISUUS JA KALASTUSLAIN UUDISTAMINEN

Vaelluskalojen

saattamisella oman erityisen lainsäädännön piiriin on vahva Pohjois-Suomalainen tausta. Takanamme on 1020 päivää siitä, kun meidän silloinen maaherramme Hannele Pokka ensimmäisenä toi ajatuksen **vaelluskalalaista** julkisuudessa esille. Tämä tapahtui Eduskunnan Pikkuparlamentissa järjestetyssä Lohi-seminaarissa perjantaina 10.11.2006.

On hyvin todennäköistä, ettemme olisi tänään täällä, ellei Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry:n kolme pohjoisinta jäsenpiiriä, **Lapin Vapaa-ajankalastajat ry**, **Pohjois-Pohjanmaan Vapaa-ajankalastajapiiri ry** ja **Kainuun Vapaa-ajankalastajat ry** sekä tämän jokivarren kotiseutuyhdistys **Tornio-Muoniojokiseura ry** olisi nostanut lohta ja vaelluskalalakia niin voimakkaasti esille mediassa ennen vuoden 2007 eduskuntavaaleja.

Kiitos kaikille 22 308:lle Lohiadressin allekirjoittaneelle.

Nuo äänet siivittivät vaelluskalakokonaisuuden hallitusohjelmaan ja osaksi hallituksen lainsäädäntösuunnitelmaa. Koska vaelluskalakokonaisuudella on näinkin vahva pohjois-suomalainen tausta, on erittäin toivottavaa, että lainsäädäntätyössä myös kuunnellaan erityisesti Pohjois-Suomen ihmisten mielipiteitä.

Lainsäädännössä

tosiasiat tulee tunnustaa juuri niin yksinkertaisina kuin ne ovat. Kalat kuten vaelluskalamme **lohi ja taimen ovat eläviä luontokappaleita, eläimiä**. Tämä on vaelluskalakokonaisuuden ensimmäinen perustava tekijä; seikka, johon lainsäädännön on perustuttava. Ensimmäisenä tulee tunnustaa vaelluskalojemme eläimen asema **paitsi kalastuslaissa, myös luonnonsuojelulaissa** samalla tavalla kuin muidenkin eläimien asema on tunnustettu.

Tämä tarkoittaa sitä, että **laissa kaloilla tulee olla samanlainen status kuin muilla eläimillä** ja edelleen rauhoituksen kuten vuosirauhoituksen aikana riistaeläimillä ja vastaavasti vaelluskaloilla (riistakaloilla) pitää olla samanlainen status kuin on esimerkiksi lajin uhanalaisuuden vuoksi kokonaan rauhoitetuilla eläimillä. Rauhoitettujen eläimien ja rauhoitettuina olevien riistaeläimien statusta tukee laissa määrätty euromääräinen arvo; sama käytäntö tulee olla osa vaelluskalakokonaisuutta.

Pyynti ja myynti

tulee kumpikin olla **luvanvaraista toimintaa**. Lohta kaupitellaan yhä tänäkin päivänä kuin villissä lännessä, eikä kaikkea myytyä kalaa koskaan merkitä myydyksi eikä näin ollen myöskään saaduksi. Tällainen epämääräinen luonnonlohikantojen tilastointia merkittävästi vääristävä toiminta saadaan loppumaan vain sillä, että sekä **lohen ammattimainen pyynti, että myös lohen myynti saatetaan luvanvaraiseksi toiminnaksi**. Olemme aivan varmoja siitä, että varsinaisilla ammattikalastajilla on tästä kanssamme yhteneväinen käsitys.

Kun ammattimainen lohenkalastus tapahtuu varsinaisten ammattikalastajien toimesta **kalastajakohtaisin kiintiöin**, minkäänlaisia aikarajoja ei tarvita. Kun myös lohen myynti on luvanvaraista, bulkkilohet ja bulvaanikauppiat poistuvat markkinoilta ja ammattikalastajat saavat kiintiöillään pyytämistään lohista niiden oikean arvon. Tämähän on selvää ja helposti toteutettavissa.

Tämä tarkoittaa tietysti sitä, että **jokisuiden kalastustermiinit voidaan lopettaa**, koska aikarajoituksia ei tarvita kun kaikki lohenkalastus on säädeltyä ja luvanvaraista. Vaelluskalajemme, lohen ja taimenen, kalastus tulee aina mittaamaan **luonnonkantojen mukaan** kestävän kehityksen periaatteella, mikä merialueiden sekakantoja kalastettaessa tarkoittaa myös köyhtyneiden jokien lohikantojen huomioon ottamisen.

Vaelluskalasaalis

tulee aina ilmoittaa, koska saalistilastoinnilla on merkittävä osa vaelluskalakan-
tojen seuraamisessa. Saaliin ilmoittaminen on meillä perinteisesti valitettavan olematonta erityisesti vapaa-ajankalastuksen piirissä. Tähän tulee saada muutos, jolla vaelluskalakan-
tojen seuranta saataisiin paitsi helpoksi, myös mahdollisimman tarkaksi. Tähän päästään liittämällä **pakollinen saalisilmoitus** vaelluskalakokonaisuuteen ja velvoittamalla kalastusalueet keräämään tiedot alueeltaan saaduista vaelluskaloista.

Kalastusmatkailu

on tuottavaa toimintaa, joka syntyy vapaa-ajankalastuksesta. Tämä tulee muistaa. Vaelluskalat **lohi ja taimen tulisi nähdä riistakaloina**, joiden todellinen arvo on vapaa-ajankalastuksessa. Lohi on se vapaa-ajankalastuksen kohde, joka helpoiten synnyttää kalastusmatkailua. Lohijokiemme kalastusmatkailu voi syntyä vain siitä, että **lohi nousee jokeen**, -riittävässä määrin - varmasti - joka vuosi. Ylimoitettun meripyynnin vuoksi näin ei ole ollut enää moneen vuoteen Simojoella, eikä se ole ollut kovinkaan jokavuotista edes täällä Tornionjoella, Itämeren alueen suurimmalla lohijoella.

Nykyiset lohi- ja taimenkannat ja niiden jokivaellus on turvattava. Tämän tulee olla johtotähtenä vaelluskalakokonaisuutta lakiin kirjoitettaessa, mutta myös vaelluskalateitä on pikimmiten ryhdyttävä rakentamaan. Ainoa ekologisesti ja eettisesti kestävä tapa kasvattaa laillista osuuttamme loheen on lopettaa lohen meriviljely, rakentaa vaelluskalateitä ja ottaa käyttöön valjastettujen jokien vapaana virtaavat vaelluspoikastuotantoalueet mm. Ounasjoella ja lijoella.

Nykyisellä lainsäädännöllämme on pelastettu monta eläinlajia. Metsästysasetuksella on vuodesta 1993 lähtien kielletty Suomessa metsästetyn metson ja teeren kauppa. Tämä kielto yhdessä riistanhoitopiirien tekemien rauhoitusten ja rajoitusten kanssa on varmasti ollut pelastamassa kotimaista metso- ja teerikantaa.

Samoin tulee toimia vaelluskalakokonaisuudessa lohen ja taimenen suhteen. On ensiarvoisen tärkeää, että vaelluskalat saavat lailla niille kuuluvan statuksen mutta myös **erityisaseman arvokkaana luonnonvarana**.

Valvonta

on oltava riittävää. Valvonta saadaan mielekkääksi ja tehokaaksi vain kun laittomuuksien varalle määrättyt sanktiot ovat riittävän suuria. Nykyiset alimitoitettut sanktiot asettuvat oikeisiin mittoihinsa kun vaelluskalamme saavat laissa niin suuren euromääräisen arvon, ettei kukaan ainakaan tahallisesti ryhdy niitä laittomasti pyytämään.

Lopuksi

kalatalouden maksujärjestelmästä, vaikka se ei olekaan tämän kokouksen varsinaisena aiheena. Vesillämme on tilaa yhtäläillä niin elinkeinokalastajille kuin vapaa-ajankalastajille. –Jokaisella kalastajalla, myös ammatikseen kalastusta harjoittavalla, tulee olla voimassa oleva kalastuslupa.

Kun kalastuslakia uudistetaan, on mietittävä kokonaan uusia ratkaisumalleja, eikä vähiten vaelluskaloja kalastettaessa, mutta onkiminen ja pilkkiminen tulee säilyttää edelleenkin jokamiehen oikeutena. Lapissa laajan kalastusluvan piiriin tulee sisältyä myös kaikki virta- ja koskipaikat, jotka eivät kuulu erityislupien piiriin.

Kalastuksenhoitomaksu on maksu, joka tulee aina periä käytöstä, joten loogisinta on periä kalastushoitomaksu osana kalastuslupaa.

Kalastuksenhoitomaksu tulee periä kalastusluvan yhteydessä.
Miten kalastuksenhoitomaksu maksettaisiin?

Kalastuksenhoitomaksu maksettaisiin **myytyjen lupien prosenttiosuutena** luvan hinnasta. Kalastusluvut voidaan painattaa valtion toimesta ja kalastuksenhoitomaksu suorittaa kalastusluvista kertyneistä maksuista kauden päätteeksi lopputilityksen yhteydessä.

Toivotamme avointa mieltä ja viisautta lainsäädäntätöihin.

Pellossa 27. elokuuta 2009

Lapin Vapaa-ajankalastajat ry

Jorma Kaaretkoski, pj.